

Multatuli

Eduard Douwes Dekker (1820 – 1887)

Multatuli

Eduard Douwes Dekker (1820 – 1887)

Biografie: zie hand-out!

Multatuli's

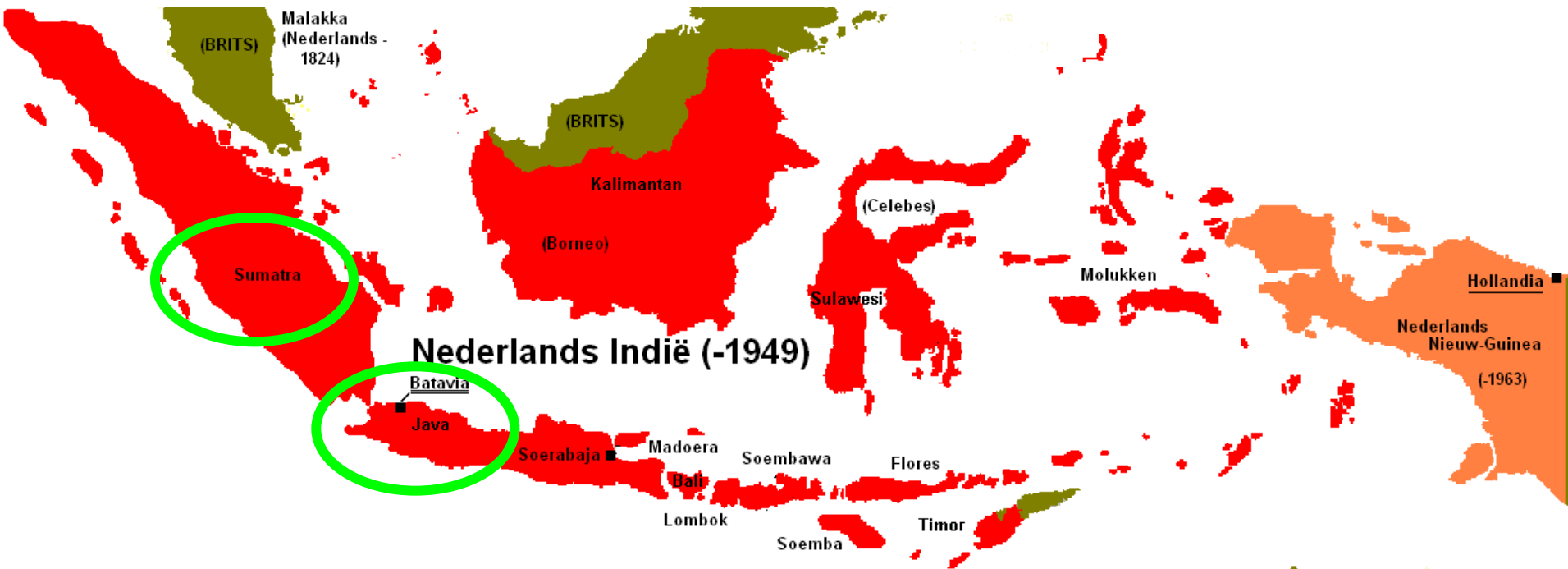
WOUTERTJE PIETERSE

Bewerkt en in beeld gebracht door Jan Kruis

EERSTE DEEL

De Bezige Bij

Multatuli

Tegen het keurslijf

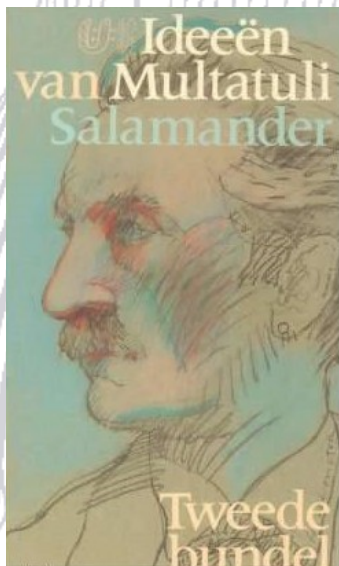
Multatuli

Tegen het keurslijf

- Tegen voorschriften (bijv. in Nederlands-Indië)
- Tegen sociale keurslijf (leve de natuur!)
- Kritiek op geloof
- Gelijkheid man – vrouw
- Vernieuwende literatuur
- “Natuurlijk” taalgebruik (“levend Hollands”)
- Etc.

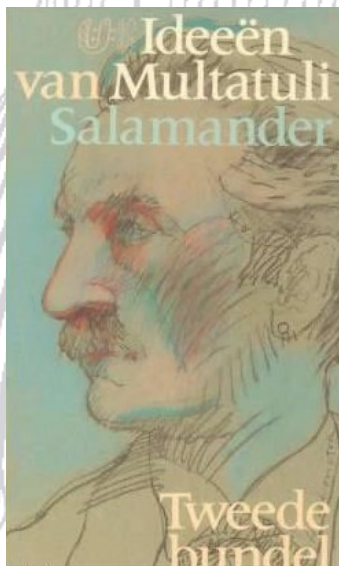
Multatuli

“Neem 'n nest jonge honden die 't ongeluk hebben welgeschapen te zyn. Spreek deze bezwering uit:

‘Natuur, Natuur, Natuur, wat benje dom, Natuur!’
Trek daarna uw hondjes korsetjes aan, liefst wat styf en wat nauw, en let eens goed op of Natuur niet heel spoedig uw tooverspreuk gehoorzaamt, en u wat scheefs geeft, waar ze in haar domheid, vóór uw bezwering, meende te kunnen volstaan met welgeschapenheid.” (> *Ideën*)

Multatuli

“Wat maakt ge van onze dochters, o zeden! Ge dwingt haar tot liegen en huichelen. Ze mogen niet weten wat ze weten, niet voelen wat ze voelen, niet begeeren wat ze begeeren, niet wezen wat ze zyn..” (> *Ideën*)

Max Havelaar

Multatuli, 1860

'The Book That Killed Colonialism'. (Pramoedya Ananta Toer, New York Times, 1999)

MAX GENIETEN

Even nietsdoen. Lekker wiegen met een kopje koffie. Dan wil je toch niet dat er een schaduw boven je koffie hangt? Met Max Havelaar koffie schenk je lekkere koffie en bied je kleine koffieboeren een menswaardig bestaan. Zodat ook zij er maximaal van kunnen genieten.

MAX HAVELAAR KOFFIE.

WWW.MAXGENIETEN.NL

FAIRTRADE

MAX HAVELAAR

regie Fons Rademakers
Als twee druppels water, De aanslag
 met rollen van Peter Faber,
 Sacha Bulthuis, Krijn ter
 Braak, Joop Admiraal,
 Rutger Hauer, Rima Melati,
 E.M. Adenan Soesilaningrat
 scenario Gerard Soeteman
 gebaseerd op het boek van
 Multatuli
 camera Jan de Bont
Basic Instinct, Turks Fruit

MAX HAVELAAR (1976)

Nederlands Indië, tweede helft van 19e eeuw. De Nederlandse koloniale verdienen kapitalen aan de levendige koffiëhandel. De flamboyante, nieuwe-assistent resident Max Havelaar trekt zich het lot van de bevolking in de arme en onrustige provincie Lebak aan. De inlandse regent en de hoofden houden de bevoogding hardhandig onder de duim en Havelaar is dagelijks getuige van plundersingen en gewelddadigheden. Hij probeert in te grijpen door de regent en de demang aan te klagen. Gesteund door het inlandse hoofd van politie hoopt hij zijn zaak te kunnen winnen, maar zijn directe chef, de resident, wil er niets van weten. Havelaar wordt overgeplaatst naar een andere provincie. Havelaar laat het hier niet bij zitten en richt zich tot de Gouverneur-Generaal, van wie hij begrip voor de zaak verwacht. Als hij ook daar nul op rekst krijgt stort de wereld van de jonge idealist in. Als een gedesillusioneerd man keert Max Havelaar terug naar Nederland waar hij besluit zijn ervaringen te publiceren.

Fons Rademakers verfilmde naar een scenario van Gerard Soeteman het wereldberoemde boek van Multatuli uit 1859. De Nederlands-Indonesische coproductie won de speciale juryprijs op het Filmfestival van Teheran, een ereprijs op het Filmfestival van Napels en de Bodil, als beste niet-Engelstalige film in Denemarken.

SPREKER

een film van FONS RADEMAKERS
MAX HAVELAAR

© 1976, 2003

SPECIAL FEATURES

ORIGINAL THEATRICAL TRAILER • PUBLICITY ARTWORK • PHOTO GALLERY
 AUDIO COMMENTARY OF FONS RADEMAKERS • FILMOGRAPHIES

DVD REGION 2	LANGUAGE	SUBTITLES	16:9 WIDESCREEN (1.78:1)	PAL
	DUTCH	DUTCH, GERMAN, FRENCH, ENGLISH, ITALIAN	DISCFORMAT DVD-9	COLOR
DD DIGITAL	21 22		FEATURE LENGTH 170 MIN.	

Copyright © 1976 Fons Rademakers Producties BV & 2003 Ailm Home Entertainment. Alle rechten van de
 producent en van de eigenaar van de registratie worden hiermee behouden. Behoudens toestemming van
 de uitgever, is het niet toegestaan de inhoud van deze uitgave te kopiëren, te verspreiden of anderszins openbaar te maken.
 2003 Ailm Home Entertainment. Alle rechten behouden.

DS80116 8 716777 039960

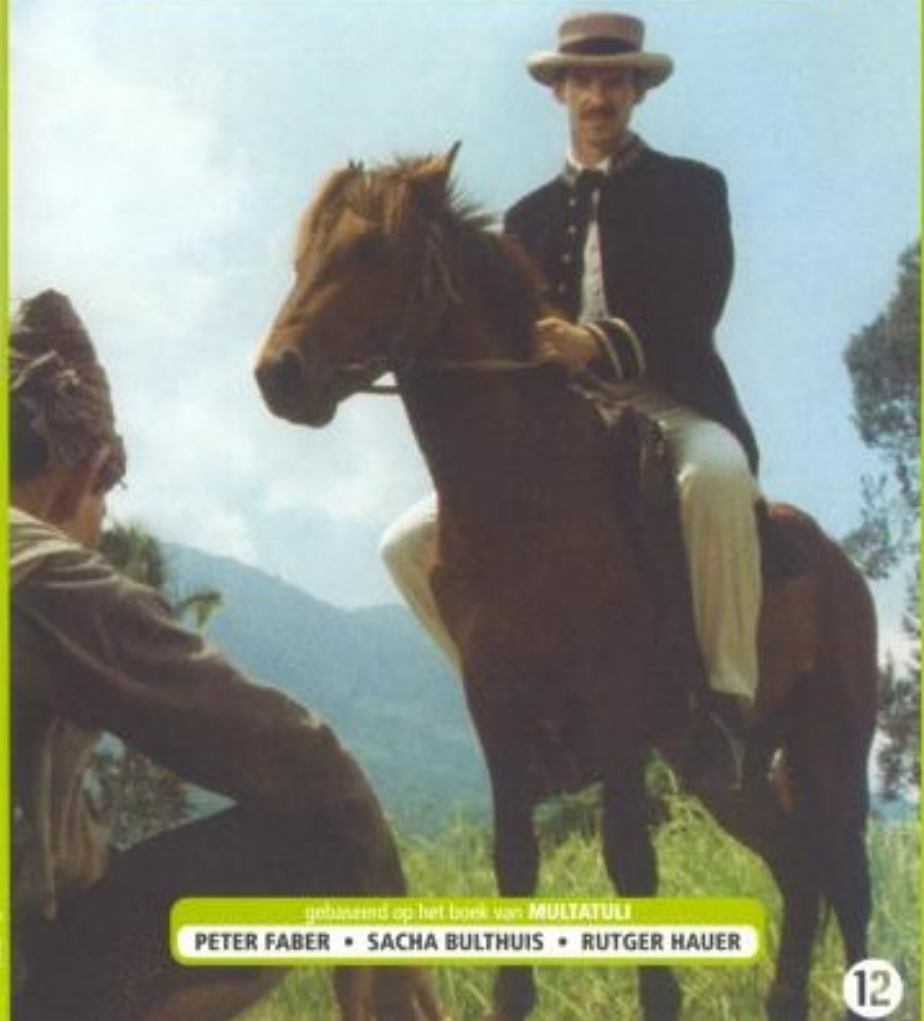
UITEITJEN
 HOOR VERBODEN

DS80116

DVD
 REGION 2

MAX HAVELAAR

een film van FONS RADEMAKERS

gebaseerd op het boek van MULTATULI

PETER FABER • SACHA BULTHUIS • RUTGER HAUER

12

12 Ailm IMC FILMBOEKSTUUR

Max Havelaar

of de koffieveilingen der Nederlandsche Handel-Maatschappij

Ab Gietelink
Munda de la Marre
Dick Top
Marcel Schouwstra
Danny van Leeuwen
Rop Severien
Armin Tashakoor

Toneelbewerking & regie:

Ab Gietelink

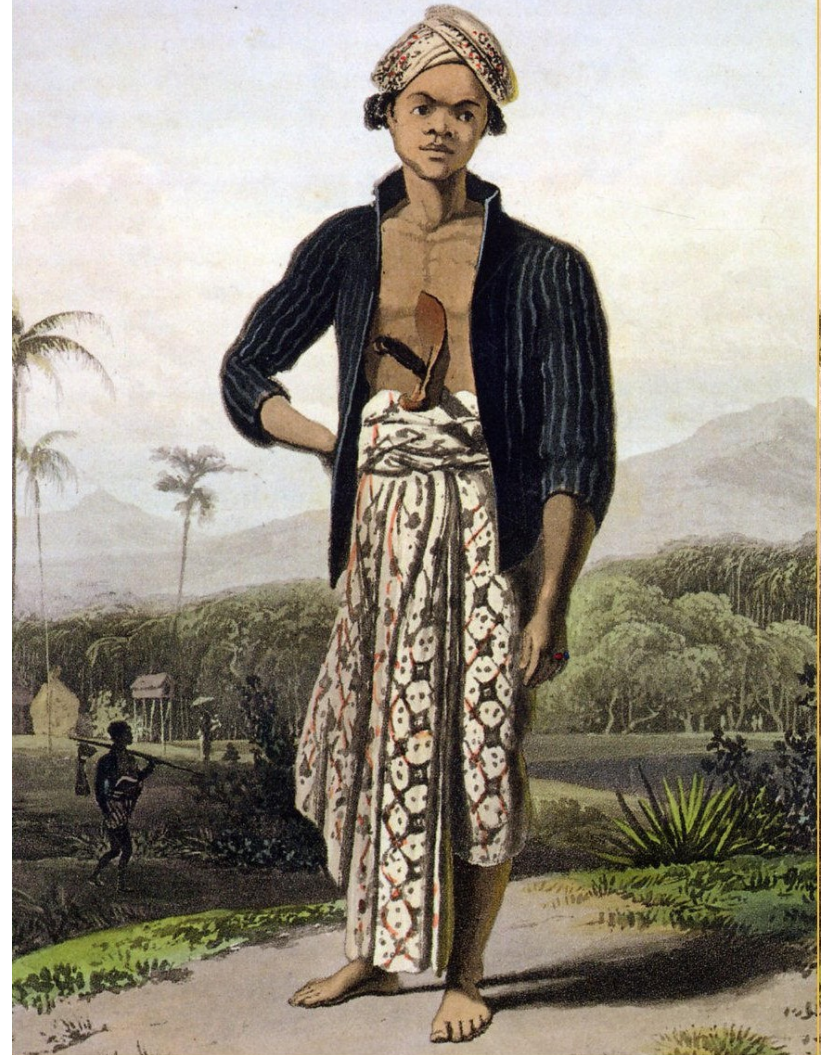
57 Voorstellingen in 16 burchten, kerken en theaters

www.TheaterNomade.nl

L.J. VEEN KLASSIEK • GEÏLLUSTREERDE EDITIE

MULTATULI

Max Havelaar

Amst. Boek- en Steendrukkerij, v/h. Ellerman, Harms & Co

Insulinde huldigt den Schrijver van Max Havelaar

Inleiding

[http://entoen.nu/maxhavelaar/beeld-en-geluid/canonclip-max-havelaar-\(voortgezet-onderwijs\)#beeld](http://entoen.nu/maxhavelaar/beeld-en-geluid/canonclip-max-havelaar-(voortgezet-onderwijs)#beeld)

Cultuurstelsel (het dwangstelsel)

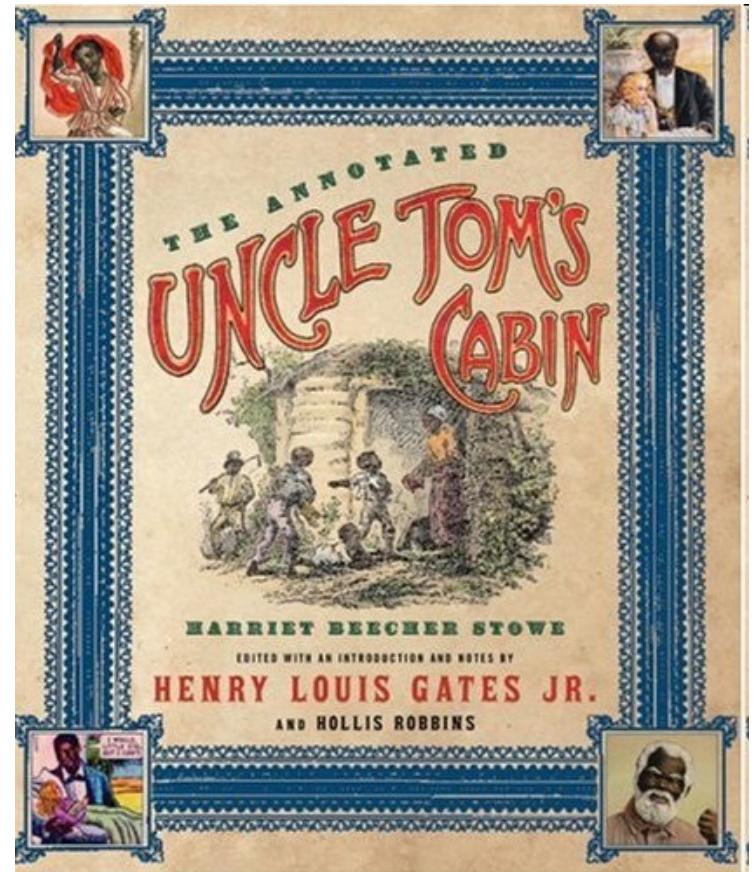
= Dat was in 1830 ingevoerd in Nederlands-Indië. Elke inlander moest één vijfde deel van zijn land bebouwen voor de regering en de opbrengst afstaan. Het leverde de Nederlandse schatkist miljoenen op.

Assistent-resident + regent

Gouverneur-generaal

DE NEGERHUT van OOM TOM

1852

Max Havelaar

- 't Is bl... [bliksems] mooi, ik weet het niet anders uit te drukken'. (Van Lennep)
- 'het weglaten der data maakt M.H. tot een roman, - maar het is geen roman. 't Is eene geschiedenis. 't Is eene memorie van grieven, 't Is eene aanklagt.' (Multatuli)

Max Havelaar

“*Max Havelaar* was in 1860 een uniek boek, maar in veel opzichten sloot het toch aan bij stromingen in de toenmalige letterkunde. Het is een **humoristisch** boek, en daarin is het verwant met de poëzie van die tijd. Het is een **sociaal bewogen** boek, en daardoor behoort het bij een genre in die jaren. Het is een boek waarin allerlei **genres door elkaar lopen**, en waarin fictie en werkelijkheid voortdurend met elkaar in conflict zijn. Hierdoor is het ook een boek dat aansluit bij de **Romantiek**.”

Romantiek

- Kenmerken van de historische roman (vgl. documentaire; veel details; mengeling feit & fictie)
- Protagonist Max Havelaar = Sjaalman: strijder tegen onderdrukker, held, dichter, emotioneel, fantasie
- Romanstructuur: origineel, ingewikkeld
- Stijl: verschillende stijlen (~ verschillende vertellers)

Uitgave van Martinus Nijhoff.

Stemdruk van J. Krauss, sHage.

„Wat had er heel wat anders kunnen groeien uit den talentvollen knaap, wanneer hij onder strenge tucht en gezonde lichaams-diaethetiek wat langer en beter onderwijs had kunnen genieten.”

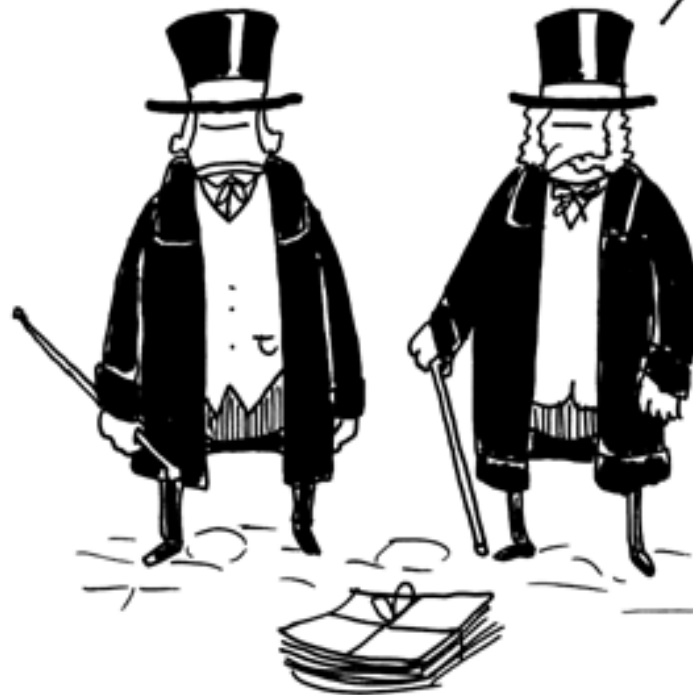
DR. TH. SWART ABRAHAMZ., E. DOUWES DEKKER.
Eene ziektegeschiedenis. (Gids, Juli.)

FOKKE & SUKKE

HEBBEN EEN SENSEO

BATAVUS
DROOGSTOPPEL,

HANDELAAR
IN KOFFIEPADS

RGvTR

MULTATULI

Saïdjah en Adinda

Het beroemde liefdesverhaal uit *Max Havelaar*

Uitgeverij Eenvoudig Communiceren

